

**INFORMACE O VYDANÝCH PRÁVNÍCH
PŘEDPISECH, ČLÁNCÍCH A PUBLIKACÍCH**

SBÍRKA ZÁKONŮ 2010

Částka 112 – čís. 306

Vyhláška o Programu statistických zjišťování na rok 2011. Účinnost od 1. 1. 2011.

Částka 113 – čís. 308

Vyhláška o stanovení ochranných pásem zdrojů přírodních minerálních vod a přírodních léčivých zdrojů v Kyselce a vymezení konkrétních ochranných opatření. Ochranná pásma I. a II. stupně se stanoví k ochraně zdrojů přírodní minerální vody jímaných v katastrálních územích Kyselka, Nová Kyselka, Radošov u Kyselky, Bražec u Hradiště, Doupov u Hradiště, a k ochraně přírodního léčivého zdroje jímaného v katastrálním území Radošov u Kyselky (vše Karlovarský kraj). Ochranná pásma jsou graficky vyznačena v základní mapě ČR v měřítku 1 : 50 000, jejíž kopie je v příloze k této vyhlášce. Vymezení stavených ochranných pásem v mapových podkladech je k nahlédnutí na Ministerstvu zdravotnictví, Obecním úřadě v Kyselce, Újezdním úřadě vojenského újezdu Hradiště a na Krajském úřadě Karlovarského kraje. Účinnost od 1. 1. 2011.

Částka 116 – čís. 316

Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů. Účinnost od 1. 1. 2011.

Částka 119 – čís. 325

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní památky Chýnovská jeskyně a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Vyhlášená národní přírodní památka a její ochranné pásmo se rozkládají na území Jihočeského kraje, v katastrálním území Dolní Hořice. Orientační grafické znázornění území národní přírodní památky a jejího ochranného pásma je uvedeno v příloze č. 3 k této vyhlášce. Účinnost od 15. 12. 2010.

Částka 119 – čís. 326

Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní rezervace Černé a Čertovo jezero a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Vyhlášená národní přírodní rezervace se rozkládá na území Plzeňského kraje, v katastrálních územích Alžbětín a Hojsova Stráž. Orientační grafické znázornění území národní přírodní

rezervace (a jejího ochranného pásma 50 m) je uvedeno v příloze č. 2 k této vyhlášce. Účinnost od 15. 12. 2010.

Částka 119 – čís. 327

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 260/2009 Sb., o vyhlášení národní přírodní památky Polické stěny a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. Účinnost od 15. 12. 2010.

Částka 120 – čís. 330

Zákon, kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů. Účinnost od 1. 1. 2011 (s odchylkami).

PRÁVNÍ ROZHLEDY

Číslo 22/2010

Právní regulace solárního boomu.

Komentář k výše uvedené změně zákona č. 180/2005 Sb. provedené zákonem č. 330/2010 Sb. v rubrice „Aktualita“.

METODICKÁ POMŮCKA

**odboru stavebního řádu Ministerstva pro místní
rozvoj pro stavební úřady**

EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ

**dle § 103 – § 129 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád,
ve znění pozdějších předpisů**

Postup správních orgánů při správní exekuci (v dřívější terminologii výkon rozhodnutí ve správním řízení) je upraven v ustanovení hlavy XI druhé části zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Na exekuční řízení se obdobně použijí ustanovení části první a přiměřeně ustanovení hlav I až X části druhé, tedy ustanovení formálního správního řízení, jehož jsou exekuce součástí.

Exekuce, nebo-li výkon rozhodnutí, je nucený výkon povinností konkrétní osoby – povinného (dlužníka), který dobrovolně nesplnil to, co mu vykonatelné rozhodnutí ukládá. Jinými slovy lze říci, že oprávněný (věřitel) se v exekučním řízení za pomoci státního donucení domáhá splnění toho, co ukládá povinnému nějaké rozhodnutí či jiný exekuční titul. Exekuce probíhá bez ohledu na vůli povinné osoby, respektive často

proti její vůli. Nezbytnou podmínkou zahájení řízení státního donucení, tedy aby dlužník plnil jemu uložené povinnosti, je existence exekučního titulu, kterým musí být vymezeny subjekty, o jejichž práva v exekuci jde, a vymezeno, co je obsahem těchto práv a povinností a jejich rozsah. Obsahem exekučního titulu je pak jednoznačná povinnost, jejíž splnění má být vynuceno.

Platná právní úprava umožňuje provedení výkonu správního exekučního titulu ve čtyřech nezávislých režimech:

- soudní exekuce prováděná podle zákona č. 99/1963 Sb. ve znění pozdějších předpisů – část šestá;
- soudní exekuce prováděná soudním exekutorem podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů;
- daňová exekuce prováděná podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů – exekučním orgánem je správce daně;
- správní exekuce prováděná správním orgánem podle zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů – exekučním orgánem je správní orgán oprávněný k exekuci podle citovaného předpisu nebo podle zvláštního zákona.

SPRÁVNÍ EXEKUCE

Exekuční řízení je zahajováno jako samostatné, nové, formální řízení, směřující k provedení faktických donucovacích úkonů, nikoli k vydání správního rozhodnutí. Předchází mu řízení nalézací, které je skončeno právní mocí rozhodnutí a správní exekuci automaticky nepokračuje. Exekučním správním orgánem je orgán, který provádí exekuci, když určení exekučního správního orgánu se liší v závislosti na tom, zda je vedena exekuce na peněžitá nebo nepeněžitá plnění. Zákon tedy rozlišuje, a to dle povahy povinnosti uložené exekučním titulem, který je kogentně definován v ust. § 104 správního řádu, že je jím vykonatelné rozhodnutí uvedené v § 74 správního řádu nebo vykonatelný smír uvedený v § 141 odst. 8 správního řádu, **exekuci na peněžitá plnění** (ust. § 106 správního řádu) a exekuci **na nepeněžitá plnění** (§ 107 a násl. správního řádu). V případě exekuce na peněžitá plnění pak upravuje správní řád prakticky jen věcnou příslušnost správních orgánů k tomuto výkonu rozhodnutí.

Exekučním správním orgánem příslušným k exekuci pro vymáhání nepeněžitých plnění je správní orgán podle § 105 odst. 1 písm. a) správního řádu, tedy správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni (nalézací správní orgán) nebo který schválil smír, to však jen za podmínky, že je orgánem moci výkonné – orgánem státní správy, dále příslušný obecní úřad nebo krajský úřad, pokud sám vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír nebo pokud tak učinil jiný orgán územního samosprávného celku (tedy: nevydala-li nalézací rozhodnutí obecní či krajský úřad, ale např. zastupitelstvo, rada, starosta, bude exekučním správním úřadem vždy úřad), a konečně jím je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, pokud jej o to požádá jiný správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír, se sídlem v jeho obvodu.

Dle § 105 správního řádu je aktivně legitimován k podání návrhu na provedení exekuce správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír, nebo osoba oprávněná z exekučního titulu, tj. osoba, které z exekučního titulu vyplývá nějaké právo vůči povinnému a povinný je pak vůči ní zavázán konkrétní stanovenou a vynutitelnou povinností. Podle odstavce 2 může správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír, nebo osoba oprávněná z exekučního titulu požádat o provedení exekuce též soud nebo soudního exekutora. **Exekuci lze tak realizovat prostřednictvím exekučního správního orgánu, prostřednictvím soudu nebo prostřednictvím soudního exekutora (pověřen provedením exekuce usnesením soudu). Správní orgán tak může zvolit režim provedení výkonu exekučního správního titulu – povinnost přistoupit k exekuci má však vždy, neboť je povinen vymáhat splnění povinnosti vyplývající z exekučních titulů vůči orgánům veřejné správy, a to na rozdíl od osob oprávněných z exekučního titulu, jejichž postavení je odlišné, a to zejména v případě, že se jedná o osobu soukromého práva, kdy v případě existence exekučního titulu, z něhož bude oprávněné osobě vyplývat vůči povinnému nějaké právo, bude záležet právě a jen na ní, kdy a zda vůbec bude provedení exekuce iniciovat.** Pro správní orgány naopak možnost uvážení, zda bude exekuce nařízena či nikoli, zda bude exekuce provedena či nikoli, neexistuje.

Dle § 108 správního řádu může správní orgán exekuci nařídit nejpozději do 5 let poté, kdy měla být uložena povinnost dobrovolně splněna, a provádět ji nejpozději do 10 let poté, co měla být povinnost splněna dobrovolně. V daném případě se jedná o lhůty prekluzivní, které není možné žádným způsobem prodlužovat ani překračovat. Nepřistoupí-li správní orgán k provedení exekuce, jedná se o nesprávný úřední postup sankcionovaný podle zvláštních právních předpisů.

Způsoby provedení exekuce k vymození splnění nepeněžitých povinností jsou taxativně uvedeny v § 112 správního řádu, řídí se povahou uložené povinnosti a lze je provést:

- a) náhradním výkonem v případě zastupitelných plnění (provedení prací nebo potřebný výkon musí být možno provést ze strany exekučního úřadu, respektive prostřednictvím třetí osoby),
- b) přímým vynucením v případě nezastupitelných plnění, zejména vyklizením, odebráním movité věci a předvedením nebo
- c) ukládáním donucovacích pokut.

Co se týká účastníků řízení, je neopomenutelným účastníkem řízení ve smyslu § 27 odst. 1 správního řádu vždy povinný, tedy ten, komu byla exekučním titulem uložena povinnost peněžitého či nepeněžitého plnění. Oprávněný a další osoby, kterých se exekuce dle okolností dotýká (např. manželka povinného, osoba pověřená provedením výkonu) mohou být dalšími účastníky řízení, respektive osobami dotčenými ve smyslu § 27 odst. 2 správního řádu.

Uvedené režimy provedení exekuce mají jak svoje výhody, tak svoje nevýhody. Je-li tedy správní orgán orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír [§105 odst. 1 písm. a) správního řádu], záleží na jeho uváže-

ní, jaký režim pro provedení výkonu správního exekučního titulu zvolí, tedy zda exekuci správní, realizovanou prostřednictvím exekučního správního orgánu, nebo požádá o provedení exekuce soud, který exekuci nařídí a provede nebo jejím provedením pověří soudního exekutora. V daném případě mu ustanovení § 105 odst. 2 správního řádu „možnost volby“ prokazatelně dává.

Pro úplnost je pak třeba uvést, že v souvislosti s exekucí na nepeněžitá plnění nastávají též případy, že se správnímu orgánu, a může jím být např. stavební úřad, který je správním orgánem vydávajícím rozhodnutí v prvním stupni, nepodaří v rámci vedeného správního řízení vlastníka stavby, jejíž odstranění má být, respektive bylo, nařízeno, vůbec zjistit. Jedná se především o stavby, které nejsou zapisovány do katastru nemovitostí (stavby prodejních stánků, dočasné stavby zařízení staveniště atd.). Právě u těchto staveb může pak účelově a opakovaně docházet k převodu vlastnického práva na další a další subjekty, což však správní orgán bude dohledávat a zjišťovat jen s velkými obtížemi, zvláště s přihlédnutím ke skutečnosti, že samostatná exekuce je vykonávána proti vůli povinného. V daném případě pak správní orgán možnost uvážení ohledně volby režimu výkonu exekučního správního titulu podstatě nemá a nezbývá mu, než přistoupit k exekuci správní, neboť pokud by byl správním orgánem podán k soudu návrh na provedení exekuce (příčemž není rozhodné, zda by šlo o exekuci prováděnou soudem nebo soudním exekutorem), nebyl by podán návrh ve smyslu občanského soudního řádu dostatečně určitý.

Obecně tak platí, že výkon správního exekučního titulu (exekuci) nepeněžitých plnění je spojen s mnohými obtížemi a prodlevami. Provedení správní exekuce při nepeněžitých plněních znamená fyzický kontakt exekučního správního orgánu s povinnou osobou, čemuž mnohdy předchází nutnost jejího nalezení, tedy součinnost s orgány policie, čímž je nejen zatěžován správní orgán, ale zvyšují se průvodní náklady, respektive náklady exekuce, které ze svého rozpočtu „zálohově“ hradí právě správní orgán. Faktické provedení samotné exekuce je pak zabezpečováno zaměstnanci exekučního správního orgánu. Může nastat situace, že odborní referenti – úředníci budou vyklízet stavbu prodejního stánku, jejíž odstranění bylo nařízeno, budou spolu s Policií ČR zajišťovat, aby neoprávněně užívací tuto stavbu opustili atd.

Exekuční správní orgán může sice v rámci učiněné objednávky objednat provedení těchto prací u třetí osoby s tím, že bude postupováno podle pokynů osoby pověřené zabezpečením provedení prací a výkonů spojených s exekucí k vymožení nepeněžitých povinností, náklady exekučního řízení se tak budou jenom zvyšovat. Též společnost pověřená provedením správní exekuce musí řešit mnohá úskalí související například s oprávněním vstoupit na pozemek třetích osob při výkonu exekuce a s ochranou svých zaměstnanců při samotném provádění správní exekuce. Výkon správní exekuce se tak jeví jako velmi obtížný, zdlouhavý a hlavně neefektivní.

I. Správní exekuce realizovaná prostřednictvím správního orgánu – vymožení splnění nepeněžitých povinností provedením náhradního výkonu v případě zastupitelských plnění

Přistoupí-li správní orgán k exekuci, bude exekuční příkaz vydán:

- a) z moci úřední exekučního správního orgánu, který vede exekuci,
- b) na žádost, a to na žádost osoby oprávněné z exekučního titulu,
- c) na žádost nalézacího správního orgánu (dle § 107 odst. 2 správního řádu), který exekuční titul vydal.

Nařízení exekuce z moci úřední – vydání exekučního příkazu

Vydání exekučního příkazu může, ale na rozdíl od peněžitých plnění nemusí, předcházet výzva exekučního správního orgánu k dobrovolnému splnění uložené povinnosti. Exekuční výzva je vydávána usnesením s náležitostmi dle § 109 správního řádu. Správní orgán v ní stanoví náhradní lhůtu pro splnění uložené povinnosti. Na uvážení správního orgánu zůstává, nebude-li v konečném důsledku zasláním výzvy (jedná se o určitou formu varování povinného) zmařen účel exekučního řízení, aniž by bylo dosaženo cíle, tj. splnění uložené povinnosti. Zvláště v případech, kdy povinný, např. vlastník stavby, jejíž odstranění bylo rozhodnutím stavebního úřadu nařízeno a byla mu již poskytnuta dostatečně dlouhá lhůta ke splnění uložené povinnosti, od samého počátku splnění uložené povinnosti odmítá. Exekuce se nařizuje vydáním exekučního příkazu, jehož náležitosti jsou uvedeny v § 111 odst. 1 správního řádu, a to zejména s uvedením konkrétního způsobu, jakým bude exekuce provedena a uvedením práv a věcí, které mají být exekucí postiženy. Exekuční příkaz se označuje povinnému a dalším osobám, kterým z exekučního titulu vyplývají povinnosti nebo práva. Nelze se proti němu odvolat. Jako zvláštní forma opravného prostředku jsou však proti tomuto usnesení připuštěny námitky. Platí, že lze jimi napadat pouze vady v rámci exekučního řízení (nelze jimi např. nahrazovat opravné prostředky v nalézacím řízení nebo se zpětně vracet k přezkumu exekučního titulu, nelze je ztotožňovat s návrhy na odklad, přerušeni či zastavení exekuce). Podání námitek není vázáno na žádné lhůty, ale dle § 117 odst. 2 správního řádu námitky nelze podat, pokud usnesení bylo již vykonáno nebo jiný úkon proveden. Správní řád omezuje podání námitek pouze do časového prostoru, kdy mohou relevantně ovlivnit průběh exekuce. Námitka je podáním ve smyslu § 37 správního řádu a musí mít náležitosti podání.

Postup exekučního správního orgánu před nařízením exekuce, při její realizaci a po jejím skončení lze shrnout takto:

1. Exekučnímu správnímu orgánu je předložen exekuční titul opatřený doložkou o právní moci rozhodnutí a jeho vykonatelnosti. Bylo-li například v rámci řízení o odstranění stavby vydáno předběžné opatření ve smyslu § 61 správního řádu, neboť existovala obava, že by bylo ohroženo provedení exekuce a účastníkovi řízení bylo tímto opatřením zakázáno, aby se zdržel zcizení nemovitosti, je třeba předložit i toto předběžné opatření.
2. Exekuční správní orgán provede šetření na místě samém za účelem zjištění, zda povinnost uložená exekučním titulem povinnému jím byla, či nebyla ve stanovené lhůtě

- splněna. Exekuční správní orgán zároveň ověří, zda má povinný trvalé bydliště na místě uvedeném v exekučním titulu, zda je ve výpisu z katastru i nadále uveden jako vlastník stavby, jejíž odstranění bylo nařízeno, zda nejsou ve výpisu z katastru jiné záznamy mající vliv na provedení exekuce atd.
3. Exekuční správní orgán osloví – poptá společnosti s odpovídajícím předmětem činnosti, zda by měly zájem o provedení prací pro objednatele ve smyslu a za podmínek stanovených exekučním titulem ve stanoveném termínu. Množství oslovených společností, forma, způsob jsou pak závislé na výši předpokládaných nákladů za provedení prací či výkonů třetí osobou (zákon o veřejných zakázkách). Exekuční správní orgán provede výběr takové osoby nezávisle, dle správního uvážení tak, aby náhradní výkon mohl být zahájen co nejdříve za ceny v daném místě a čase obvyklé.
 4. Učinění nabídky (nabídek).
 5. Akceptuje-li exekuční správní orgán učiněnou nabídku, respektive některou z učiněných nabídek, vystaví objednávku a vydá exekuční příkaz, který musí vymezovat práce a výkony, které měl podle exekučního titulu provést povinný a které nyní budou provedeny v rámci exekučního řízení:
 - nařídí exekuci vykonatelného rozhodnutí (uvede se specifikace předmětného rozhodnutí – kým bylo vydáno a kdy, kdy nabylo právní moci a kdy se stalo vykonatelné, jaká povinnost jím byla nařízena);
 - uvede, jakým způsobem bude exekuce nařízena, k vymození nepeněžitě povinnosti provedena [tj. bude provedena náhradním výkonem spočívajícím v... (citace výroku exekučního titulu), upozorní dále, že práce budou provedeny na náklady a nebezpečí účastníka řízení s tím, že správní úřad neodpovídá za škodu na věcech či právech, které povinnému provedenou exekucí vzniknou];
 - uvede oprávněné úřední osoby, které se pověřují v souladu s ust. § 114 správního řádu zabezpečováním prací a výkonů spojených s exekucí k vymození nepeněžitě povinnosti náhradním výkonem (příjmení, jméno, identifikační číslo průkazu). Platí, že pověřená osoba se nesmí odchýlit od zadání popsaného v exekučním příkazu, neboť se jedná o určitou formu realizace veřejné moci;
 - pověří v souladu s § 119 správního řádu společnost, která učinila nabídku akceptovanou exekučním správním orgánem, provedením prací konaných v rámci exekuce k vymození nepeněžitě plnění náhradním výkonem. Společnost pověřená provedením prací musí se svým pověřením souhlasit.
 6. Současně s vydáním exekučního příkazu:
 - exekuční správní orgán v souladu s § 114 správního řádu vyhotoví samostatnou listinu „Pověření“, které má povahu veřejné listiny, kterou pověří oprávněnou úřední osobu (zaměstnance úřadu) zabezpečováním prací a výkonů spojených s exekucí vykonatelného rozhodnutí (specifikace). Zároveň v listině uvede, kdo dle jejích pokynů provede práce a výkon směřující k vymození nepeněžitě povinnosti náhradním výkonem dle příslušného exekučního příkazu (specifikace). Oprávněná úřední osoba se tímto pověřením v průběhu exekuce prokazuje vůči třetím osobám, tímto pověřením zároveň prokazuje, na základě kterého exekučního příkazu postupuje;
 - exekuční správní orgán v souladu s § 119 správního řádu vyhotoví samostatnou listinu „Pověření“, kterým provedením exekuce, tedy provedením prací konaných v rámci exekuce k vymození nepeněžitě povinnosti náhradním výkonem, pověří společnost, u níž bylo exekučním správním orgánem provedení prací objednáno;
 - exekuční správní orgán by měl také zvážit, především s ohledem na to, k vymození jaké nepeněžitě povinnosti bylo formou náhradního výkonu přistoupeno, zda je, či není namístě požadovat, aby při provedení exekuce byli přítomni příslušníci Policie ČR nebo městské policie, a to za účelem poskytnutí ochrany osobám exekučního správního orgánu pověřeným zabezpečením prací a výkonů;
 - exekuční správní orgán by měl dále zvážit, zda přizve k účasti na provedení exekuce nestrannou osobu (institut přizvané osoby je upraven v § 128 správního řádu). V některých případech, zvláště tehdy, když lze důvodně očekávat následné spory týkající se způsobu provádění exekuce, je její přítomnost namístě. Nestranná osoba nesmí být v žádném vztahu k účastníkům exekučního řízení, vůči nimž má být výkon, u kterého má být přítomna, prováděn, ani k exekučnímu správnímu orgánu.
 7. Je vhodné, aby před samostatnou exekucí exekuční správní orgán povinného bez bližšího stanovení dne a určení času upozornil, že bude přistoupeno k provedení exekuce, a to na náklady a nebezpečí povinného, a vyzval jej, aby si věci, které se na místě nacházejí (např. uvnitř prodejního stánku, jehož odstranění bylo nařízeno) odnesl, když exekuční správní orgán nenese odpovědnost za škody, které v rámci exekuce na odložených věcech vzniknou. Žádné ustanovení správního řádu exekučnímu správnímu orgánu tuto povinnost však neukládá. Exekuční správní orgán tak ovšem může předejít vynaložení dalších finančních prostředků (které jinak vynaloží v souvislosti s uskladněním věcí nacházejících se v prodejním stánku či jejich následnou likvidací).
 8. Exekuční správní orgán přistoupí k samotné exekuci. Osoba pověřená zabezpečením provedení exekuce, většinou v součinnosti s dalšími zaměstnanci exekučního správního orgánu, na místě vyhotoví podrobný protokol, důsledně provede fotodokumentaci věcí nacházejících se na místě (vyhotoví přesný seznam věcí, zajistí jejich odvoz k uskladnění, je-li jejich uskladnění možné, a rozhodne o dalším postupu při provádění exekuce). Postup správního orgánu v případě, kdy není uskladnění věci možné (potravin), správní řád výslovně neupravuje.
 9. Dojde-li v souvislosti s provedením exekuce k přemístění stavebních materiálů nebo věci mimo prostory nebo pozemky povinného a neprohlásí-li povinný při provádění exekuce písemně, že tyto věci opouští, je povinen správní orgán zajistit uskladnění těchto věcí, a to po dobu 6 měsíců. Ze zákona má exekuční správní orgán též povinnost informovat povinného o uskladnění věci a upozornit ho na možnost, že si může tyto věci převzít. Nevyzvedne-li si povinný věci ve stanovené lhůtě, připadají do vlastnictví státu, respektive do vlastnictví toho územního samosprávného celku, jehož orgán exekuci prováděl; pouze v případě, že povinný prohlásí, že věci opustil, připadají vždy do vlastnictví státu. Náklady vzniklé v souvislosti s uskladněním věcí nese povinný, náklady následné likvidace nese též povinný.

10. Po skončení exekuce uhradí exekuční správní orgán fakturu předloženou dodavatelem.
11. Následně vydá exekuční správní orgán rozhodnutí, kterým uloží povinnému náklady exekuce uhradit.

Pokud se týká nákladů exekuce, hotové výdaje si v průběhu exekuce hradí exekuční správní orgán zálohově ze svého rozpočtu. Může však usnesením uložit povinnému, aby mu potřebné náklady nebo zálohu na ně v určité výši zaplatil předem v určené lhůtě, která nesmí být kratší než 8 dnů ode dne nabytí právní moci usnesení (§ 119 odst. 4 správního řádu). Po skončení exekuce pak vydá exekuční správní orgán rozhodnutí, kterým uloží povinnému náklady exekuce uhradit: paušální částkou ve výši 2 000,- Kč a náhradou nákladů vzniklých při provádění exekuce.

Exekuční náklady vybírá a jejich exekuci provádí sám exekuční správní orgán, který jejich náhradu uložil, a to jako běžnou exekuci peněžitého plnění podle daňového řádu. Není na uvážení správního orgánu, zda bude náhradu exekuce vymáhat, je to jeho povinností, vyplývající jak ze správního řádu, ale především z povinnosti řádného hospodaření s veřejným majetkem podle zákona o majetku České republiky, zákonů o krajích i o obcích, stejně jako z pracovněprávních povinností zaměstnanců ve veřejné správě. Exekuční správní orgán je v rámci exekučního řízení povinen postupovat tak, aby cíle exekuce dosáhl co nejrychleji a co nejúčelněji. Došlo-li by liknavostí exekučního správního orgánu ke zmaření uspokojení oprávněného (v řízení na žádost), může se oprávněný domáhat náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem. Právo na náhradu eventuální způsobené škody dle zákona č. 82/1998 Sb. má v souvislosti s vedením exekučního řízení též povinný, který není v takovém případě povinen hradit náklady exekuce, a to tehdy, pokud se zjistí, že exekuce byla nařízena k vymožení neexistující povinnosti nebo vůči neexistujícímu povinnému, nebo provedení exekuce je nepřipustné, protože ještě před jejím nařízením existoval důvod, pro který exekuci nebylo možno provést.

Postup exekučního správního orgánu před nařízením exekuce, při její realizaci a po jejím skončení, není-li vlastník stavby, např. prodejního stánku, po celou dobu řízení vedeného správním orgánem a následně exekučním správním orgánem znám, lze shrnout takto:

1. Exekučnímu správnímu orgánu je předložen exekuční titul opatřený doložkou právní moci rozhodnutí a jeho vykonatelnosti (vlastníka stavby prodejního stánku se nepodařilo v průběhu řízení o odstranění stavby zjistit, v rámci vedeného řízení mu byl v souladu s ustanovením § 32 odst. 2 správního řádu ustanoven opatrovník, povinnost odstranit předmětnou stavbu pak byla uložena neznámému vlastníkovvi v řízení zastoupenému opatrovníkem).
2. Exekuční správní orgán provede šetření na místě samém, v tomto případě za účelem zjištění, zda se stavba i nadále na místě nachází. Exekuční správní orgán ověření, že např. stavba prodejního stánku nemá „nového majitele, respektive uživatele“ (povinnost exekučního orgánu přistoupit k provedení exekuce).
3. Exekuční správní orgán, který je v daném případě nalézacím správním orgánem, by měl přistoupit k vydání exekuč-

- ního příkazu z moci úřední. Vlastníkovi stavby však nelze exekuční příkaz doručit. V souladu s ustanovením § 32 odst. 2 písm. h) správního řádu ve spojení s ustanovením § 118 odst. 2 správního řádu, dle kterého se účastníkem podle § 27 odst. 1 při postupu podle tohoto dílu rozumí povinný, oznámí exekuční správní orgán zahájení řízení, v rámci něhož ustanoví povinnému opatrovníka. Usnesení o ustanovení opatrovníka se doručí veřejnou vyhláškou.
4. Exekuční správní orgán osloví – poptá společnosti s odpovídajícím předmětem činnosti, zda by měly zájem o provedení prací pro objednatele ve smyslu a za podmínek stanovených exekučním titulem ve stanoveném termínu. Množství oslovených společností, forma, způsob jsou pak závislé na výši předpokládaných nákladů za provedení prací či výkonů třetí osobou (zákon o veřejných zakázkách). Příslušný správní orgán provede výběr takovéto osoby nezávisle, dle správního uvážení tak, aby náhradní výkon mohl být zahájen co nejdříve za ceny v daném místě a čase obvyklé.
 5. Učinění nabídky (nabídek).
 6. Akceptuje-li exekuční správní orgán učiněnou nabídku (respektive některou z učiněných nabídek), vystaví objednávku a vydá exekuční příkaz, který musí vymezovat práce a výkony, které měl podle exekučního titulu provést povinný (doručuje se ustanovenému opatrovníkovi i veřejnou vyhláškou):
 - nařídí exekuci vykonatelného rozhodnutí (uveďte se specifikace předmětného rozhodnutí – kým bylo vydáno a kdy, kdy nabylo právní moci a kdy se stalo vykonatelné, jaká povinnost jím byla nařízena);
 - uveďte, jakým způsobem bude exekuce k vymožení nepeněžité povinnosti provedena (tj. že bude provedena náhradním výkonem spočívajícím např. v provedení nařízených udržovacích prací na stavbě – citace výroku exekučního titulu, upozorní dále, že práce budou provedeny na náklady a nebezpečí účastníka řízení, s tím, že správní úřad neodpovídá za škodu na věcech či právech, které povinnému provedenou exekucí vzniknou);
 - uveďte oprávněné úřední osoby, které se pověřují v souladu s ust. § 114 správního řádu zabezpečováním prací a výkonů spojených s exekucí k vymožení nepeněžité povinnosti náhradním výkonem (příjmení, jméno, identifikační číslo průkazu). Pověřená osoba se nesmí odchýlit od zadání popsaného v exekučním příkazu (realizace veřejné moci);
 - pověří v souladu s § 119 správního řádu společnost, která učinila nabídku akceptovanou exekučním správním orgánem, provedením exekuce, tedy provedením prací konaných v rámci exekuce k vymožení nepeněžitého plnění náhradním výkonem. Společnost pověřená provedením prací musí se svým pověřením souhlasit.
 7. Současně s vydáním exekučního příkazu:
 - exekuční správní orgán v souladu s § 114 správního řádu vyhotoví samostatnou listinu „Pověření“, které má povahu veřejné listiny, pověřující oprávněnou úřední osobu (zaměstnance úřadu) zabezpečováním prací a výkonů spojených s exekucí vykonatelného rozhodnutí (specifikace). Zároveň v listině uvede, kdo dle jejich pokynů (pokynů oprávněné úřední osoby) provede práce a výkony směřující k vymožení nepeněžité povinnosti náhradním výkonem dle příslušného exekučního příkazu

(specifikace). Oprávněná úřední osoba se tímto pověřením v průběhu exekuce prokazuje vůči třetím osobám, tímto pověřením zároveň prokazuje, na základě kterého exekučního příkazu postupuje;

- exekuční správní orgán v souladu s § 119 správního řádu vyhotoví samostatnou listinu „Pověření“, kterým provedení exekuce, tedy provedením prací konaných v rámci exekuce k vymození nepeněžitě povinnosti náhradním výkonem, pověří společnost, u níž bylo exekučním správním orgánem provedení prací objednáno;
 - exekuční správní orgán by měl také zvážit, především s ohledem na to k vymození jaké nepeněžitě povinnosti bylo formou náhradního výkonu přistoupeno, zda je, či není namíste požadovat, aby při provedení exekuce byli přítomni příslušníci Policie ČR nebo městské policie, a to za účelem poskytnutí ochrany osobám exekučního správního orgánu pověřeným zabezpečením prací a výkonů;
 - exekuční správní orgán by měl dále zvážit, zda přizve k účasti na provedení exekuce nestrannou osobu (institut přizvané osoby je upraven v § 128 správního řádu). V některých případech, zvláště tehdy, když lze důvodně očekávat následné spory týkající se způsobu provádění exekuce, se jeví přítomnost nestranné osoby vhodná. Nestranná osoba nesmí být v žádném vztahu k účastníkům exekučního řízení, vůči nimž má být úkon, u kterého má být přítomna, prováděn, a ani k exekučnímu správnímu orgánu.
8. Je vhodné, a to i v tomto případě, aby předtím, než exekuční správní orgán přistoupí k provedení exekuce, sám upozornil, i když bez bližšího určení dne a času, že bude přistoupeno k provedení exekuce, a to na náklady a nebezpečí povinného. V tomto případě je to upozornění především pro ty, kteří stavbu prodejního stánku neoprávněně užívají, kteří si tam své věci neoprávněně nechávají, neboť exekuční správní orgán nenese žádnou odpovědnost za škody, které v rámci exekuce na odložených věcech vzniknou. Žádné ustanovení správního řádu však exekučnímu správnímu orgánu tuto povinnost neukládá. Exekuční správní orgán tak ovšem může předejít vynaložení dalších finančních prostředků, souvisejících např. s uskladněním věcí nacházejících se v prodejním stánku či jejich následnou likvidací, když zvláště v tomto případě se bude jednat o finanční prostředky vynaložené exekučním správním orgánem.
9. Exekuční správní orgán přistoupí k samotné exekuci. Osoba pověřená zabezpečením provedení exekuce, většinou v součinnosti s dalšími zaměstnanci exekučního správního orgánu, na místě vyhotoví podrobný protokol, důsledně provede fotodokumentaci věcí nacházejících se na místě (vyhotoví přesný seznam věcí, zajistí jejich odvoz k uskladnění, je-li jejich uskladnění možné, a rozhodne o dalším postupu při provádění exekuce). Postup správního orgánu v případě, kdy není uskladnění věci možné, správní řád výslovně neupravuje.
10. I v tomto případě, dojde-li v souvislosti s provedením exekuce k přemístění stavebních materiálů nebo věci mimo prostory nebo pozemky povinného, je exekuční správní orgán povinen zajistit uskladnění těchto věcí a to po dobu 6 měsíců. Ze zákona má exekuční správní orgán též povinnost informovat povinného (veřejnou vyhláškou) o uskladnění věci a upozornit ho na možnost, že si může tyto věci převzít. Nevyzvedne-li si povinný věci ve stanovené lhůtě, připadají do vlastnictví státu, respektive do vlastnictví

toho územního samosprávného celku, jehož orgán exekuci prováděl. Dle příslušných zákonných ustanovení nese náklady vzniklé v souvislosti s uskladněním věcí povinný, náklady následné likvidace nese též povinný. Lze však říci, že v tomto případě nese veškeré náklady na provedení exekuce zálohově ze svého rozpočtu exekuční správní orgán, který však musí konat jen v souladu s příslušnými ustanoveními zákona (extenzivní výklad či použití analogie nad rámec doslovného znění zákona je zakázáno), čímž dochází k navýšení nákladů exekuce, které následně povinný nikdy exekučnímu správnímu orgánu neuhradí.

11. Po skončení exekuce uhradí exekuční správní orgán fakturu předloženou dodavatelem.
12. Následně vydá exekuční správní orgán rozhodnutí, kterým uloží povinnému náklady exekuce uhradit (veřejnou vyhláškou).

II. Soudní exekuce nařízená soudem a prováděná soudním exekutorem

Dne 1. 9. 2001 nabyl účinnosti zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen „exekuční řád“), kterým se řídí soudní exekutoři při své činnosti. Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení ustanovení občanského soudního řádu. Nestanoví-li tento zákon jinak, je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavatelé nebo jinému zaměstnanci soudu (§ 52 exekučního řádu).

I v tomto případě je základní podmínkou pro provedení exekuce soudním exekutorem existence exekučního titulu. Exekuční tituly jsou vymezeny v § 40 odst. 1 exekučního správního řádu. Dle § 40 odst. 1 písm. e) je exekučním titulem též vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy, včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír. Exekuční řízení se zahajuje na návrh, je zahájeno dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi. Ten však může začít provádět exekuci až tehdy, udělí-li mu exekuční soud pověření k jejímu provedení. Právo podat návrh na nařízení exekuce vzniká podle exekučního řádu tehdy, jestliže dlužník, který je nazýván povinným, nesplní dobrovolně povinnost uvedenou v exekučním titulu. Příslušnost exekutora není zákonem určena, oprávněný si tedy může vybrat jakéhokoli exekutora bez ohledu na bydliště své nebo povinného. Věcná a místní příslušnost soudu je upravena v § 45 exekučního řádu. Dle § 35 odst. 6 exekučního řádu má zahájení exekučního řízení podle odst. 2 pro běh lhůty pro promlčení a zánik práv stejné účinky, jako podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí.

Náklady exekuce hradí exekutorovi i oprávněnému povinný, určuje je soudní exekutor v příkazu k úhradě nákladů exekuce. Účastník může podat u exekutora proti příkazu námitky do 8 dnů od doručení. Pokud exekutor námitkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu, který o námitkách rozhodne do 15 dnů. Ustanovení § 90 odst. 2 exekučního řádu umožňuje, aby exekutor a oprávněný uzavřeli písemnou smlouvu o provedení exekuce. V této smlouvě pak mohou sjednat smluvní

odměnu za provedení exekuce. Uvedená smluvní odměna však není součástí nákladů exekuce. Tato smlouva nabývá účinnosti dnem, kdy je usnesení o pověření exekutora k provedení exekuce doručena exekutorovi. Tím není dotčeno právo exekutora na odměnu, náhradu hotových výdajů, náhradu za doručení písemností a náhradu za ztrátu času.

Postup exekučního správního orgánu v případě, že se rozhodne provést soudní exekuci prostřednictvím soudního exekutora lze shrnout takto:

1. Uzavření rámcové smlouvy, jejímž předmětem je dohoda o spolupráci mezi oprávněným a soudním exekutorem, jejímž předmětem je úprava práv a povinností oprávněného a exekutora při nuceném výkonu exekučních titulů a další činnosti exekutora dle exekučního řádu.
2. Základním předpokladem je existence exekučního titulu opatřeného doložkou o právní moci rozhodnutí a doložkou o jeho vykonatelnosti.
3. Uzavření konkrétní smlouvy o provedení exekuce (ke každému jednotlivému případu) mezi oprávněným a soudním exekutorem, jejímž předmětem je jednak úprava práv a povinností oprávněného a exekutora při nuceném výkonu konkrétního exekučního titulu a dále zejména ujednání o poskytnutí zálohy na náklady exekuce, ujednání o smluvní odměně, bude-li mezi smluvními stranami sjednána (není součástí nákladů exekuce), ujednání o nakládání s výtěžkem exekuce, jakož i ujednání o nákladech exekuce. Exekutor má právo požadovat od oprávněného přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Spotřebovaná část zálohy se oprávněnému nevrací a stává se nákladem oprávněného. Ujednání o stanovení výše zálohy je vhodné uvést do smlouvy o provedení exekuce. Pokud se týká výše smluvní odměny, je vhodné ji odvodit od obsahu povinnosti uvedené v exekučním titulu, která nebyla povinným dobrovolně splněna a k jejímuž nucenému splnění bude nyní přistoupeno.
4. Správní orgán (oprávněný) zašle exekutorovi návrh na nařízení exekuce. Náležitosti návrhu jsou stanoveny v § 38 exekučního řádu. Návrh na nařízení exekuce má formu žalobního návrhu a musí k němu být připojeny originály nebo úředně ověřené kopie exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu nebo exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti, ledaže exekuční titul vydal exekuční soud.
5. Soudní exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, požádá příslušný exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření k provedení exekuce. Náležitosti žádosti exekutora o pověření k provedení exekuce jsou uvedeny v § 44 exekučního řádu. Společně se žádostí zašle exekutor soudu návrh oprávněného na nařízení exekuce a všechny listiny, které oprávněný k návrhu připojil.
6. Jsou-li splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce, soud exekuci nařídí, tj. vydá usnesení, a jejím provedením pověří soudního exekutora, a to do 15 dnů. Soud nařídí exekuci k vymožení povinnosti povinného a pro náklady exekuce a náklady oprávněného, které budou v průběhu řízení stanoveny, a dále pověří jejím provedením soudního exekutora, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena.

7. Exekutor doručí stejnopis usnesení o nařízení exekuce a pověření exekutora oprávněnému, povinnému, Exekutorské komoře, orgánům pověřeným vedením evidence právnických osob, případně dalším orgánům či osobám se usnesení doručí jen je-li to potřebné. Je-li v katastru nemovitostí zapsáno vlastnické právo povinného, usnesení se doručí katastrálnímu úřadu v obvodu, v jehož územní působnosti se nachází sídlo soudu, který exekutora pověřil (44 odst. 4 exekučního řádu). Usnesení se doručí oprávněnému a povinnému do vlastních rukou, povinnému se doručí s návrhem na nařízení exekuce. V usnesení je uvedeno poučení ohledně možnosti podání odvolání, s tím, že v odvolání nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce – k ostatním soud nepřihledne a nařízení exekuce potvrdí. Podá-li povinný odvolání k rukám exekutora, postoupí ho exekutor bez zbytečného odkladu k soudu, doručením soudnímu exekutorovi je lhůta k podání odvolání zachována. Po doručení usnesení povinný nesmí nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku (§ 44a exekučního řádu).
8. Pověřený exekutor poté, co mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá exekuční příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v zákoně. Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Podle exekučního příkazu se exekuce provede po právní moci usnesení o nařízení exekuce. Proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek.

Poté, kdy příslušný soud vydá usnesení, kterým nařídí exekuci vykonatelného rozhodnutí a pověří jejím provedením soudního exekutora, koná oprávněný pouze v souladu se zákonem a v rozsahu vymezeném smlouvou pro ten konkrétní případ. Poskytuje tedy exekutorovi potřebnou součinnost, když samotná exekuce probíhá v „režimu exekutora“ a podle exekučního řádu. K dotazu exekutora se například oprávněný může vyjadřovat k tomu, zda povinnost uložená exekučním titulem již povinným byla splněna zcela nebo pouze zčásti, a to zvláště v případech, kdy je třeba věc posoudit odborně, např. uložení povinnosti ve stavebním řízení, zda oprávněný i nadále trvá na splnění uložené povinnosti, neboť nastaly tyto skutečnosti ... atd. Pro tuto fázi exekučního řízení je typické, že povinný, který pocítí dopady nařízené exekuce (bloky finančních prostředků na účtech, omezení dispozice s majetkem, zápisy v příslušných katastrech nemovitostí) začíná vyvíjet „činnost“, směřující k vyřešení celé záležitosti. Ve věci se obrací – komunikuje se soudním exekutorem, neboť provedením exekuce je pověřen právě soudní exekutor. Soudní exekutor postupuje v souladu se zákonem, dle pokynů oprávněného. Oprávněný se tak vyhne fyzickému kontaktu s povinným, není vystaven mnohdy nevybíravému slovnímu napadání povinným, a především pak není zatěžován ani rozsáhlou administrativou jako například při exekuci správní prováděné prostřednictvím exekučního správního orgánu. I v této fázi exekučního řízení může povinný přistoupit ke splnění uložené povinnosti, avšak na jednání, respektive konání, povinného nelze po vydání usnesení o nařízení exekuce a pověření soudního exekutora nahlížet jako na dobrovolné. Tvrzení povinného, že došlo k dobrovolnému

splnění uložené povinnosti, neboť splnil uloženou povinnost sám a na své náklady tak neobstojí. Nebyla-li tedy po vydání usnesení o nařízení exekuce, které nabylo právní moci, povinnost uložená exekučním titulem povinným splněna a byl-li vydán exekuční příkaz k provedení prací a výkonů, které může vykonat i někdo jiný než povinný, postará se exekutor o to, aby práce, o které jde, provedl pro oprávněného někdo jiný, nedohodl-li se s oprávněným jinak. Soudní exekutor tedy zajistí provedení prací dle vykonatelného exekučního titulu a oprávněný tak není zatěžován konáním dalších administrativních úkonů spočívajících ve výběru dodavatele. Náklady exekuce a náklady oprávněného určuje exekutor v příkazu k úhradě nákladů exekuce, který doručí oprávněnému a povinnému. Náležitosti jsou uvedeny v § 88 exekučního řádu. Účastník může podat u exekutora proti příkazu námítky, a pokud jim plně nevyhoví, postoupí je soudní exekutor bez zbytečného odkladu soudu, který o nich rozhodne. Proti rozhodnutí soudu o námítkách, které se doručí oprávněnému, povinnému a exekutorovi, není přípustný opravný prostředek. V souladu s ujednáními smluvních stran je soudnímu exekutorovi poté uhrazena smluvní odměna ve sjednané výši a sjednaném čase.

Provedení exekuce v režimu soudní exekuce prováděné soudním exekutorem zatěžuje správní orgán minimálně, a to zvláště při porovnání s exekucí správní, prováděnou exekučním správním orgánem. Exekutor postupuje při provádění exekuce rychle, účelně a efektivně, neboť exekuční správní řád mu tuto možnost dává. Povinný velmi brzo pocítí důsledky nesplnění povinnosti uložené mu vykonatelným rozhodnutím správního orgánu, což ve většině případů vede, a to nejen z důvodu omezení dispozice s majetkem povinného či blokace finančních prostředků na jeho účtech, ale též z obavy ze zvyšování nákladů exekuce, které bude povinný v konečném důsledku nucen jak oprávněnému, tak exekutorovi hradit, ke splnění exekučním titulem uložené povinnosti.

III. Soudní exekuce nařízená a prováděná soudem (soudní výkon rozhodnutí)

Skutečnost, že vykonatelné rozhodnutí je výsledkem správního řízení, sama o sobě neznamená, že ji nelze prostřednictvím soudu vykonat. Podle § 274 písm. f) zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „občanský soudní řád“), se v občanském soudním řízení vykonávají též vykonatelná rozhodnutí orgánů veřejné správy, jakož i smíry schválené těmito orgány. Exekuční soudní řízení (výkon rozhodnutí) je pak upraveno samostatně v části šesté občanského soudního řádu (ustanovení obsažená v částech první až čtvrté občanského soudního řádu nelze při výkonu rozhodnutí použít bez dalšího, ale jen tehdy, není-li v této části uvedeno jinak). Jedná se tedy pouze o další způsob realizace výkonu vykonatelných rozhodnutí orgánů veřejné správy, když aktivně legitimovaný k podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí je vymáhající správní orgán nebo osoba oprávněná z exekučního titulu. Věcná a místní příslušnost soudu je stanovena v § 252 občanského soudního řádu, účastníky řízení jsou oprávněný a povinný, exekuci lze nařídít jen na návrh oprávněného s tím, že musí splňovat náležitosti stanovené v § 261 občanského soudního řádu. K návrhu je vždy třeba připojit stejnopis rozhodnutí opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti,

tj. listinu vydanou k tomu oprávněným orgánem, která má potřebnou formu a obsah a která ukládá určitému subjektu povinnost něco plnit. Exekuční titul musí být vždy formálně i materiálně vykonatelný. Podmínky formální vykonatelnosti stanoví příslušný právní předpis, na jehož základě bylo rozhodnutí vydáno, materiální vykonatelnost je obsahová určitost vykonatelného rozhodnutí, tj. musí obsahovat přesné označení subjektů – oprávněný a povinný, to, co se má formou vykonatelného rozhodnutí plnit – stanovení předmětu a rozsahu plnění, jeho způsobu, stanovení lhůt ke splnění uložené povinnosti a stvrzení vykonatelnosti podkladového rozhodnutí. Hmotně právními předpoklady prosazovaného nároku se soud při nařízení exekuce již nezabývá, neboť tyto jsou již obsaženy v exekučním titulu opatřeném doložkou vykonatelnosti. Je však oprávněn před nařízením výkonu rozhodnutí provést potřebná zjištění ohledně vyznačení doložky vykonatelnosti předloženého exekučního titulu. Lhůty uvedené v § 108 odst. 4 správního řádu jsou lhůtami prekluzivními. Rozhodnutí vydaná ve správním řízení, a to včetně smírů schválených správním orgánem, lze prostřednictvím soudu (soudní výkon rozhodnutí) vykonat jen ve stanovené lhůtě, tj. řízení musí být ve stanovené prekluzivní lhůtě nejen zahájeno, ale i skončeno.

INFORMACE A STANOVISKA

Přístavba rodinného domu

(stanovisko odboru stavebního řádu MMR ze dne 8. 11. 2010, č. j. 35128/10-82)

Ustanovení § 104 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), obsahuje taxativní výčet staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací, které vyžadují ohlášení stavebnímu úřadu. Pod písmenem a) citovaného ustanovení jsou uvedeny stavby pro bydlení a pro rekreaci do 150 m² zastavěné plochy, s jedním podzemním podlažím do hloubky 3 m a nejvýše dvěma nadzemními podlažími a podkrovím. Ustanovení § 104 odst. 2 písm. a) stavebního zákona lze aplikovat nejen na nové stavby, které splňují uvedené parametry, ale i na změny dokončených staveb za předpokladu, že stav stavby po provedení navrhované změny nemá za následek překročení stanovených parametrů. Toto umožňuje § 2 odst. 4 stavebního zákona, ve kterém je stanoveno: „Pokud se v tomto zákoně používá pojmu stavba, rozumí se tím podle okolností i její část nebo změna dokončené stavby.“ Změnou dokončené stavby je nástavba, přístavba nebo stavební úprava (§ 2 odst. 5 stavebního zákona).

Z výše uvedeného vyplývá, že přístavba rodinného domu vyžaduje ohlášení, pokud parametry rodinného domu budou i po provedení přístavby splňovat limity uvedené v § 104 odst. 2 písm. a) stavebního zákona. Pokud nebude splněn byť jeden jediný parametr (např. výsledná půdorysná plocha rodinného domu bude větší než 150 m²), pak taková přístavba vyžaduje stavební povolení.

Stanoviska dotčených orgánů, koncentrační zásada v řízení o dodatečném povolení stavby, doručování veřejnou vyhláškou

(ze sdělení odboru stavebního řádu MMR ze dne 15. 11. 2010, č. j. 38579/10-82)

K dotazům stavebního úřadu bylo sděleno:

ad 1)

Podle § 86 odst. 2 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, připojí žadatel k žádosti o vydání územního rozhodnutí závazná stanoviska dotčených orgánů, pokud byla obstarána před zahájením řízení. Podobně je v § 110 odst. 2 písm. d) stavebního zákona stanoveno, že k žádosti o stavební povolení připojí stavebník závazná stanoviska, popřípadě stanoviska nebo jiné doklady vyžadované zvláštními právními předpisy, pokud je stavebník obstaral předem.

Podle § 6 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů, vyžaduje správní orgán od dotčené osoby podklady jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Z toho vyplývá, že stavební úřad nemůže na stavebníkovi požadovat závazné stanovisko dotčeného orgánu, pokud si ho stavebník neopatřil předem, a že si v takovém případě musí stavební úřad závazné stanovisko opatřit sám v souladu s § 50 odst. 2 správního řádu (nemůže k tomu vyzývat stavebníka). Nedoložení závazného stanoviska dotčeného orgánu k žádosti o vydání územního rozhodnutí nebo stavebního povolení stavebníkem nemůže být důvodem k přerušení řízení. Ustanovení § 71 odst. 4 správního řádu stanoví, že po dobu nezbytnou k opatření údajů podle § 6 odst. 2 správního řádu lhůty pro vydání rozhodnutí neběží.

Uvedený postup však nelze uplatnit tehdy, když zvláštní právní předpis ukládá povinnost požádat o závazné stanovisko přímo vlastníkovi. Např. § 14 odst. 1 a 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů:

„(1) Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí (dále jen „obnova“), je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památku, závazné stanovisko krajského úřadu.

(2) Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§ 17), je povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, § 17).“

Stavební úřad nestanoví okruh dotčených orgánů. Dotčenými orgány jsou podle § 136 odst. 1 správního řádu orgány, o kterých to stanoví zvláštní zákon, a správní orgány a jiné orgány veřejné moci příslušné k vydání závazného stanoviska nebo vyjádření, které je podkladem rozhodnutí správního orgánu. Závazné stanovisko je podle § 149 odst. 1 správního řádu úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je

závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Závazné stanovisko je tedy úkon učiněný správním (dotčeným) orgánem na základě zákona a patří mezi podklady správního rozhodnutí.

Podle § 4 odst. 2 stavebního zákona postupují stavební úřady ve vzájemné součinnosti s dotčenými orgány chránícími veřejné zájmy podle zvláštních právních předpisů. Dotčené orgány vydávají pro potřeby správních řízení podle stavebního zákona závazná stanoviska na základě zvláštních právních předpisů, která nejsou samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nestanoví-li tyto zvláštní právní předpisy jinak. Stavební úřad jako správní orgán je povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu (§ 50 odst. 3 správního řádu), a proto nemůže nahrazovat závazná stanoviska vyžadovaná zvláštními právními předpisy svým vlastním správním uvážením.

Podle § 7 odst. 1 správního řádu mají dotčené osoby při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Toto ustanovení upravuje zásadu rovnosti dotčených osob v jejich procesních právech, zejména zásadu rovnosti účastníků řízení. Dále mají podle § 36 odst. 3 správního řádu účastníci řízení obecně právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ve věci k podkladům rozhodnutí. Jde o jedno ze základních procesních práv správního řízení vyplývající z práva na spravedlivý proces. Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod platí, že každý má právo, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným úkonům. Jestliže v územním i stavebním řízení platí koncentrační zásada, tzn. je stanoven okamžik, dokdy mohou účastníci řízení podávat námítky, dotčené orgány závazná stanoviska, popř. veřejnost připomínky, jinak se k nim nepřihlíží, je nezbytně nutné, aby měli všichni stejnou možnost seznámit se s kompletními podklady, ke kterým se mohou odpovídající formou vyjádřit. Dokud nemá stavební úřad shromážděny všechny podklady, tedy i všechna závazná stanoviska vyžadovaná zvláštními právními předpisy, neměl by oznamovat zahájení územního ani stavebního řízení.

ad 2)

Úkony účastníků řízení obecně upravuje § 36 až 38 správního řádu. Podle § 36 odst. 1 správního řádu jsou účastníci řízení oprávněni navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Současně platí, že správní orgán může usnesením prohlásit, dokdy mohou účastníci činit své návrhy. To znamená, že kromě usnesení vydaného správním orgánem podle tohoto ustanovení může koncentrační zásada vyplývat ještě přímo ze zákona. Tak je tomu např. v § 89 odst. 1 stavebního zákona v případě územního řízení a v § 112 odst. 1 a 2 stavebního zákona u stavebního řízení.

Podle § 129 odst. 3 stavebního zákona postupuje stavební úřad v řízení o podané žádosti o dodatečné povolení stavby podle § 111 až 115 stavebního zákona. Vzhledem k tomu, že koncentrační zásada vyplývá z § 112 stavebního zákona, uplatní se též v řízení o žádosti o dodatečné povolení stavby.

ad 3)

Možné způsoby doručování písemností ve správním řízení upravuje obecně správní řád v § 19 až 26. Pokud má stavební zákon speciální úpravu pro doručování, postupuje se podle stavebního zákona (§ 192 stavebního zákona). Speci-

ální úpravu má např. územní řízení, pokud je v území vydán územní nebo regulační plán (§ 87 odst. 1 a § 92 odst. 3 stavebního zákona), a stavební řízení (§ 113 odst. 3 a § 115 odst. 5 stavebního zákona).

Podle § 25 odst. 1 správního řádu se doručuje veřejnou vyhláškou osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon. Takovým případem je např. řízení s velkým počtem účastníků (§ 144 správního řádu), tj. řízení s více než 30 účastníky: „Účastníci v řízení s velkým počtem účastníků lze o zahájení řízení uvědomit veřejnou vyhláškou...“. Zatímco v § 25 odst. 1 správního řádu je stanovena v konkrétních případech povinnost doručovat veřejnou vyhláškou, v případě řízení s velkým počtem účastníků má správní orgán možnost doručovat veřejnou vyhláškou. Nicméně správní řád neupravuje způsob doručování jednotlivých písemností v průběhu celého správního řízení. Z logiky věci však vyplývá, že pokud se v průběhu řízení nezměnil počet účastníků řízení, neměl by se ani měnit způsob doručování. Pokud by přesto v průběhu řízení došlo ke změně způsobu doručování, měli by o tom být účastníci řízení vyrozuměni.

BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ STAVEB

Informace Národního institutu pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace České republiky, o.s. (převzato z <http://www.nipi.cz>):

„Z důvodu nepřidělení účelové státní dotace na zajištění konzultačních aktivit organizace k problematice bezbariérové přístupnosti a dále pak i z důvodu, že jako organizace sdružující občany se zdravotním postižením považujeme ukončení této poradenské pomoci za společensky neobhájitelné, je s platností od 1. 9. 2010 zaveden výběr spoluúčasti na nákladech organizace souvisejících s vydáním stanoviska k projektové dokumentaci (viz Sazebník příspěvků). Výběr poplatků je realizován ze strany NIPI ČR, z legislativně právních důvodů, k tomuto účelu založenou obecně prospěšnou společností «NIPI bezbariérové prostředí, o.p.s.».

Ve věci samotného mechanismu prováděných odborných konzultací zůstává plně zachován stávající systém zakladatele NIPI ČR, který umožnil na základě vzájemného smluvního vztahu své obecně prospěšné společnosti jeho provádění (v praxi tzn., že ve stávajícím systému nedochází k žádným změnám, jeho provádění však bude nově zajišťovat NIPI bezbariérové prostředí, o.p.s.). Pro případ jakýchkoli nejasností Vám rádi poskytneme podrobnější informace.

Osvobození od poplatku:

Konzultace v rámci úředních hodin střediska, konzultace a metodická stanoviska pro osoby se zdravotním postižením a další znevýhodněné skupiny obyvatel s omezenou schopností pohybu a orientace, konzultace a stanoviska pro orgány státní správy i samosprávy (stavební úřady, odbory dopravy, speciální stavební úřady, odbory sociálních věcí, apod.).“

Informace Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR (převzato z <http://www.sons.cz/bariery>)

„SONS ČR, Metodické centrum odstraňování bariér plní tyto úkoly a nabízí tyto služby:

- Shromažďuje a dává k dispozici tuzemské i zahraniční informace o možnostech úpravy prostředí pro samostatný a bezpečný pohyb lidí s těžkým zrakovým handicapem.
- V mezích svých možností poskytuje konzultace ve věci úprav prostředí pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých lidí a to v rozsahu platných předpisů v rezortech stavebnictví a dopravy. Pro zvlášť komplikované a nestandardní situace může centrum zpracovat stanovisko ke stavebnímu projektu z hlediska jeho bezbariérové přístupnosti pro osoby s omezenou schopností orientace.
- Zabývá se publicitou tohoto problému směrem k nevidomým a slabozrakým lidem, k široké i odborné veřejnosti.
- Vyhledává výrobce a iniciuje výrobu potřebných materiálů a zařízení pro bezbariérovou přístupnost staveb pro osoby s omezenou schopností orientace. Materiály a zařízení pro tento účel může posuzovat z uživatelského hlediska.
- Snaží se formulovat a prostřednictvím Vládního výboru pro zdravotně postižené osoby prosazovat náměty do příslušné legislativy z této oblasti.
- Iniciuje opatření pro usnadnění přístupnosti nejrůznějších služeb nevidomým a slabozrakým lidem.

Za dobu své činnosti, od roku 1991 nejprve v České unii nevidomých a slabozrakých, nyní v rámci SONS, se centru podařilo řadu věcí z problematiky úpravy prostředí a zpřístupnění služeb těžce zrakově handicapovaných lidí propracovat do úrovně praktické využitelnosti a prosazovat jejich využití v praxi. Jako příklady je možno uvést:

- Příslušná stavební i další legislativa obsahuje ustanovení, ukládající u vyjmenovaných druhů veřejně přístupných staveb a přestaveb účinná systémová opatření pro usnadnění samostatného pohybu a orientace nevidomých a slabozrakých osob a zvýšení jejich bezpečnosti.
- Tento systém zahrnuje hmatové úpravy dlažeb pěších a dalších komunikací ve formě signálních a varovných pásů, vodících pásů přechodu, hmatných pásů atd.
- Patří sem i hromadné rozšíření zvukové signalizace pro nevidomé na světelně řízených přechodech pro chodce.
- Plně se osvědčil ryze český systém lokalizace orientačních bodů pomocí dálkově ovládaných akustických orientačních majáků pro nevidomé. Majáky se šíří na celém území naší republiky a označují vchody do budov, do podchodů, pomáhají orientaci na železničních i autobusových nádražích, navádějí na eskalátory apod. Ve více než 20 velkých městech ČR na povel slepecké vysílačky reagují vozidla městské veřejné dopravy hlášením čísla linky a směru jízdy.
- Začínají se postupně uplatňovat i opatření umožňující nevidomým přístup k informacím, důležitým zvláště v dopravě.“

K dotazům z praxe týkajícím se aplikace vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, zaujal odbor stavebního řádu MMR následující stanoviska:

Rozměr sklopného sedátka ve sprchovém koutu/boxu

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 28. 4. 2010, č. j. 16140/2010-82)

V obecné rovině lze konstatovat, že bezbariérová vyhláška stanoví buď rozměry určitého prvku nebo vzdálenost mezi jeho hranou a stěnou, popřípadě osovou vzdálenost daného prvku od stěny.

Šestá věta bodu 5.1.12. přílohy č. 3 k bezbariérové vyhlášce stanoví, že „sprchové kouty i sprchové boxy musí být vybaveny sklopným sedátkem o rozměrech nejméně 450 mm x 450 mm ve výši 460 mm nad podlahou a v osově vzdálenosti 600 mm od rohu sprchového koutu.“. Konkrétně výraz „450 mm x 450 mm“ vyjadřuje rozměry vlastního prvku, tedy rozměry sklopného sedátka a to bez ohledu na způsob jeho ukotvení. Tyto rozměry vychází z obecného pravidla, že osoba na vozíku zajede vedle sedátka a pak by měla přeseďat „vedle“ a ne „za sebe“.

Pro úplnost uvádíme, že sklopné sedátko do sprchového koutu je tzv. „stanoveným výrobkem“ ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, a to konkrétně podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění nařízení vlády č. 312/2005 Sb., resp. podle bodu 12. pořadového čísla 3 přílohy č. 2 k tomuto nařízení. Tyto právní předpisy jsou v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu.

Tolerance skutečně naměřené hodnoty výšky sedátka klozetové mísy nad podlahou

(ze stanoviska odboru stavebního řádu MMR ze dne 27. 8. 2010, č. j. 27340/2010-82)

V obecné rovině lze uvést, že právní předpisy stanoví jmenovité rozměry. Jmenovitý rozměr je rozměr předepsaný na výkrese a vztahují se k němu konkrétní mezní odchylky, které platí pro konkrétní stavební/montážní práce nebo pro konkrétní konstrukční systémy. Takovéto návody a detaily k provádění staveb jsou zpravidla obsahem příslušných českých technických norem.

Bod 5.1.4 přílohy č. 3 k vyhlášce č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, mimo jiné stanoví, že „horní hrana sedátka záchodové mísy musí být ve výši 460 mm nad podlahou“. Jedná se tedy o jmenovitý rozměr v milimetrech a skutečně naměřená výška musí být v příslušném tolerančním poli této jmenovité výšky. Principiálně obdobný požadavek byl zakotven již v bodě 2.4.1 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.

Přílohu Stavebně správní praxe sestavila:

Ing. arch. Marcela Smolová

MMR

